

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De kwaliteit van de residentiële zorg bij Begeleid Wonen

Een project van ZJCN op Bonaire

Utrecht, november 2021

Samenvatting

Op 27 september 2021 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (verder: de inspectie) toezicht uitgevoerd bij Begeleid Wonen op Bonaire, een project van Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (verder ZJCN). Doel van het toezicht was om te bepalen of Begeleid Wonen verantwoorde jeugdzorg verleent.

De inspectie is bij haar onderzoek uitgegaan van de wettelijke bepaling dat de jeugdzorg in Caribisch Nederland van goed niveau is en in ieder geval veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verleend en is afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige. Daarnaast dient de verlening van verantwoorde jeugdzorg mede de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van jeugdzorg te omvatten. Om de kwaliteit te beoordelen hanteert de inspectie het kwaliteitskader Caribisch Nederland (zie bijlage 1) dat ook voor het toezicht bij andere jeugdzorgaanbieders op de BES wordt gebruikt. Met de conclusies en aanbevelingen beoogt de inspectie een stimulans te geven tot een doorontwikkeling van de kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland.

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdzorg bij Begeleid Wonen van ZJCN goed is.

De inspectie heeft 29 verwachtingen voor verantwoorde jeugdzorg getoetst. Begeleid Wonen van ZJCN voldoet aan 26 van de 29 verwachtingen uit het kwaliteitskader. Op 2 verwachtingen scoort Begeleid Wonen matig en één verwachting is onvoldoende.

De inspectie oordeelt overwegend of geheel positief over alle thema's uit het toetsingskader. De belangrijkste verbeterpunten voor Begeleid Wonen van ZJCN liggen op het gebied van dossiervoering, risicomanagement en de VOG's. De inspectie vindt het met name zorgelijk dat de VOG's niet voor aanvang van de werkzaamheden aanwezig zijn en ontbreken voor vrijwilligers die worden ingezet. Daarnaast heeft de inspectie er groot bezwaar tegen dat een overheidsorganisatie die uitvoering geeft aan jeugdhulp zelf geen zicht heeft op of de VOG's (tijdig) aanwezig zijn en geen medewerking wordt verleend aan het wettelijke toezicht hierop.

De inspectie vertrouwt er op dat Begeleid Wonen de genoemde verbetermaatregelen voortvarend zal oppakken. De inspectie volgt de uitvoering van de verbeteringen in het reguliere toezicht.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Bevindingen	7
	2.1 Uitvoering hulpverlening	7
	2.2 Gezinsgerichte aanpak	8
	2.3 Rechtspositie cliënt.....	9
	2.4 Samenwerking ketenpartners	9
	2.5 Risicomanagement	10
	2.6 Toezicht op jeugdigen en residentiële zorg	11
	2.7 Omgaan met grensoverschrijdend gedrag	12
	2.8 Handelswijze bij incidenten.....	13
	2.9 Deskundigheid personeel	13
	2.10Interne sturing.....	14
3	Eindoordeel en Vervolg	16
	3.1 Eindoordeel	16
	3.2 Vervolg	16
	Bijlage 1 – Toetsingskader.....	17
	Bijlage 2 - Verantwoording	3

1 Inleiding

Op 27 september 2021 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (verder: de inspectie) toezicht uitgevoerd bij de pilot Begeleid Wonen BES. Dit omdat Begeleid Wonen een nieuwe jeugdzorg voorziening op Bonaire is. Doel van het toezicht was om te bepalen of Begeleid Wonen verantwoorde jeugdzorg verleent.

Beschrijving Begeleid Wonen BES

Begeleid wonen is van start gegaan in maart 2021. Het is een pilot die is opgezet door ZJCN, in de vorm van een woonvoorziening waar jongeren door middel van een gefaseerd en intensief trainingstraject leren en beoordelen of zij zelfstandig willen en kunnen gaan wonen. De ondersteuning en begeleiding in de voorziening is onder andere gericht op het vergroten van zelfredzaamheid, zelfstandigheid, zelfverzorging, sociale- en relationele vaardigheden, functionele intellectuele vaardigheden en overige eigen aandachtspunten, zodat de jongeren na het begeleid wonen traject hun leven zelfstandig richting kunnen geven.

De doelgroep is jongeren van 16 t/m 18 jaar (én jongeren van 18 t/m 23 jaar, bij indicatie verlengde jeugdzorg) die langdurig in het hulpverleningssysteem van jeugdzorg BES zitten en niet terug kunnen of willen keren naar huis omdat de omgeving ondanks inzet van langdurig hulpverlening onveranderd blijft. Er is bij deze jongeren sprake van opeenstapeling van problemen binnen de omgeving wat maakt dat de omgeving niet voldoende in staat om deze jongeren te ondersteunen bij de overgang van jeugd naar volwassenheid.

Begeleid Wonen is gevestigd in een pand met 11 zelfstandige wooneenheden. Op het moment van toezicht verblijven er vijf jongens tussen de 16 en 18 jaar. Bij Begeleid Wonen werkt een coördinator, die overdag aanwezig is en drie mentoren die voornamelijk diensten van 15 tot 23 uur draaien. In de nacht is een nachtwaker aanwezig. De begeleiding van de jongeren krijgt vorm in samenwerking met de gedragswetenschapper van ZJCN, die wekelijks aanwezig is bij het teamoverleg. Ook wordt nauw samengewerkt met de jeugdprofessionals van ZJCN.

Toetsingskader

De inspectie is bij haar onderzoek uitgegaan van de wettelijke bepaling dat de jeugdzorg in Caribisch Nederland van goed niveau is en in ieder geval veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verleend en is afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige. Daarnaast dient de verlening van verantwoorde jeugdzorg mede de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van jeugdzorg te omvatten. Om de kwaliteit te beoordelen hanteert de inspectie het kwaliteitskader Caribisch Nederland (zie bijlage 1) dat ook voor het toezicht bij andere jeugdzorgaanbieders op de BES wordt gebruikt. Dit kwaliteitskader is voor zover nodig en passend, aangevuld met relevante verwachtingen uit het JIJ-kader. Dit in het kader van de

verdere harmonisering van het toezicht naar hoe het uitgevoerd wordt in Europees Nederland en Caribisch Nederland. Het kwaliteitskader bestaat uit tien thema's: uitvoering hulpverlening, gezinsgerichte aanpak, rechtspositie cliënt, samenwerking ketenpartners, risicomanagement, toezicht op de jeugdigen in residentiële zorg, omgaan met grensoverschrijdend gedrag, handelswijze bij incidenten, deskundigheid personeel en interne sturing. De inspectie heeft alle verwachtingen uit het kwaliteitskader getoetst. Met de conclusies en aanbevelingen in dit rapport beoogt de inspectie een stimulans te geven tot een doorontwikkeling van de kwaliteit van de jeugdzorg in Caribisch Nederland.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geeft de inspectie een oordeel per verwachting en zijn de bevindingen over de getoetste verwachtingen beschreven. In hoofdstuk 3 volgt het eindoordeel en het vervolg. Het toetsingskader dat gebruikt is voor het toezicht is opgenomen in bijlage 1. Bijlage 2 geeft een overzicht van de onderzoeksactiviteiten waar het oordeel van de inspectie op gebaseerd is.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk geeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd haar oordeel weer op de tien thema's uit het kwaliteitskader Caribisch Nederland: uitvoering hulpverlening, gezinsgerichte aanpak, rechtspositie cliënt, samenwerking ketenpartners, risicomanagement, toezicht op de jeugdigen in residentiële zorg, omgaan met grensoverschrijdend gedrag, handelswijze bij incidenten, deskundigheid personeel en interne sturing. Elke paragraaf bevat een tabel met de oordelen van de inspectie over elke verwachting:

V	Voldoende
M	Matig
O	Onvoldoende

2.1 Uitvoering hulpverlening

Oordeel

1 Uitvoering hulpverlening	
<i>Verwachtingen</i>	
1.1 Er wordt gewerkt volgens een methodiek	V
1.2 De zorg is planmatig en doelgericht	V
1.3 De zorg wordt geëvalueerd	V
1.4 De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jeugdige verleend	V

Onderbouwing

Methodiek

Begeleid Wonen beschikt over een werkboek waarin de werkprocessen, protocollen en overige afspraken met betrekking tot de voorziening zijn beschreven. Begeleid Wonen werkt volgens de zelf ontwikkelde ACA-methodiek. De methodiek werkt met drie fases van Aansturen, Coachen en Adviseren. De methodiek is beschreven en wordt in de loop van de pilot verder doorontwikkeld. Medewerkers kunnen goed vertellen wat de ACA-methodiek inhoudt. Verder sluit Begeleid Wonen aan bij de bestaande processen binnen ZJCN en is de werkwijze mede gebaseerd op de Child Focus Approach methodiek, die de jeugdprofessionals van ZJCN hanteren.

Planmatig en doelgericht

Medewerkers geven aan dat binnen zes weken na de plaatsing door de mentor samen met de jeugdige een My Progress-plan geschreven wordt. Aan de hand van dit plan doorlopen de jeugdigen de drie fases, waaraan persoonlijke leerdoelen zijn gekoppeld. Naar gelang de fases worden doorlopen neemt de zelfstandigheid van de jeugdigen toe en wordt de begeleiding minder intensief. Door een storing in het computersysteem heeft de inspectie de plannen niet

kunnen inzien.

Jeugdigen kunnen volgens de medewerkers zelf hun doelen bepalen. Ten tijde van het toezicht zaten alle jeugdigen die bij Begeleid Wonen verblijven nog in de eerste fase. Naast de persoonlijke leerdoelen nemen alle jeugdigen deel aan workshops, die iedere dinsdag en donderdag gegeven worden en worden georganiseerd door de begeleiding, soms met behulp van ketenpartners. Thema's zijn bijvoorbeeld social media, seksualiteit of drugspreventie. De medewerkers geven aan dat alle jeugdigen overdag naar school gaan en zijn aangemeld bij een uitzendbureau om een betaalde bijbaan te krijgen.

Evaluatie

De mentoren hebben elke week een individueel gesprek met de jeugdigen. De voortgang op de doelen wordt verder wekelijks besproken in de teamvergadering, waar ook de gedragswetenschapper van ZJCN bij aanwezig is. Daarnaast wordt het verloop van de hulpverlening iedere zes weken geëvalueerd in MDO's, waarbij de jeugdzorgprofessional van ZJCN, ouders en eventueel school en/of een behandelaar aansluiten.

Dicht bij de leefomgeving

Jeugdigen worden door de mentoren gestimuleerd om zoveel mogelijk contact te hebben met hun sociaal netwerk. Ook worden zij gestimuleerd om naar school te gaan, een bijbaan te zoeken en te sporten. Begeleid Wonen maakt hierbij gebruik van buddy's, die als voorbeeld voor de jeugdigen functioneren en bijvoorbeeld met de jeugdigen gaan sporten.

2.2 Gezinsgerichte aanpak

Oordeel

2 Gezinsgerichte aanpak	
<i>Verwachtingen</i>	
2.1 Ouders worden betrokken bij en aangesproken op de zorg voor hun jeugdigen	V
2.2 Zorg is gericht op perspectief bij/met de ouders	V

Onderbouwing

Betrekken ouders

De doelgroep van Begeleid Wonen zijn jeugdigen die al langdurig hulpverlening krijgen en waarbij de verwachting is dat zij niet terug kunnen keren naar huis. Medewerkers geven aan dat zij het desondanks belangrijk vinden om waar mogelijk ouders en verdere familie bij de hulpverlening te betrekken. De mate waarin ouders betrokken worden is mede afhankelijk van de wens van de jeugdige.

Perspectief

Waar mogelijk gaan jeugdigen eens per twee weken in het weekend naar huis. Of dit mogelijk is, is afhankelijk van de jeugdige en de gezinssituatie. Het perspectief van de jeugdige is veelal

gericht op zelfstandig wonen. Een van de jeugdige gaat echter na het Begeleid Wonen traject weer bij zijn familie wonen als hij 18 jaar wordt.

2.3 Rechtspositie cliënt

Oordeel

3 Rechtspositie cliënt	
<i>Verwachtingen</i>	
3.1 Cliënten kunnen met klachten terecht bij de coördinator of bij de directeur	V

Onderbouwing

Jeugdigen hebben volgens de medewerkers veel inbreng bij Begeleid Wonen en kunnen hun wensen aangeven in de bewonersvergadering. Door de methodiek die ZJCN hanteert zijn er volgens de medewerkers minder klachten, omdat er echt naar de jeugdigen en hun ouders geluisterd wordt. Begeleid Wonen maakt gebruik van de klachtenregeling van ZJCN, die beschikt over een klachtenfunctionaris. In de praktijk functioneren volgens de medewerkers de buddy's als vertrouwenspersoon voor de jeugdigen. Een aandachtspunt in het kader van verdere kwaliteitsontwikkeling is dat deze functie van de buddy nader wordt omschreven, waarbij wordt gewaarborgd dat deze onafhankelijk zijn rol kan vervullen.

2.4 Samenwerking ketenpartners

Oordeel

4 Samenwerking ketenpartners	
<i>Verwachtingen</i>	
4.1 Er wordt samengewerkt met relevante netwerkpartners	V
4.2 Relevante informatie wordt uitgewisseld	M
4.3 Knelpunten in de samenwerking kunnen worden besproken en er wordt gestreefd naar oplossingen	V

Onderbouwing

Samenwerking

Medewerkers geven aan dat de samenwerking met ketenpartners goed verloopt. Op casusniveau werkt Begeleid Wonen binnen de eigen organisatie intensief samen met de gedragswetenschapper en de jeugdprofessionals van ZJCN. Verder werken ze veel samen met de Scholengemeenschap Bonaire en MHC. De ervaren mentoren van Begeleid Wonen kennen veel mensen op het eiland waardoor de lijnen met ketenpartners kort zijn en zij elkaar goed weten te vinden.

Uitwisselen informatie

Het uitwisselen van informatie binnen ZJCN is een aandachtspunt, omdat Begeleid Wonen en de jeugdprofessionals van ZJCN gebruik maken van een ander registratiesysteem. Informatie wordt veelal mondeling gedeeld in de casuïstiekbespreking maar niet eenduidig vastgelegd, waardoor bijvoorbeeld de voortgang van de begeleiding van de jeugdigen niet overzichtelijk terug te vinden is in de dossiers van ZJCN. Ook beschikt Begeleid Wonen niet over het complete dossier van de jeugdige, waardoor het mogelijk is dat bijvoorbeeld bepaalde informatie over de problematiek, over risico's of over de familie van een jeugdige niet bekend is bij de mentoren van Begeleid Wonen.

Knelpunten bespreken

Medewerkers geven aan dat zij eventuele knelpunten in de samenwerking bespreken met ketenpartners en onderzoeken waar het aan ligt. Indien er geen oplossing komt voor mogelijke knelpunten dan bespreken zij dit met hun leidinggevende, zodat eventueel opgeschaald kan worden.

2.5 Risicomanagement

Oordeel

5 Risicomanagement	
<i>Verwachtingen</i>	
5.1 Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid	M
5.2 Bij beslissingen omtrent jeugdigen vormt de veiligheid van het kind de eerste overweging	V

Onderbouwing

Criteria voor veiligheid

Bij Begeleid Wonen verblijven jeugdigen met complexe problematiek. De medewerkers van Begeleid Wonen beschikken niet over alle informatie over de jeugdigen. Dit ligt bij de jeugdprofessionals van ZJCN en een eventuele behandelaar van MHC. Het is een bewuste keuze om de dagelijkse begeleiding en de behandeling te scheiden. De medewerkers van Begeleid Wonen zijn wel in grote lijnen op de hoogte van de problematiek van de jeugdigen doordat bij de start van de hulp een profielschets van de jeugdige wordt gemaakt. Ook bespreekt de gedragswetenschapper de risico's met de medewerkers. De inspectie constateert echter dat het expliciet in beeld brengen van de risico's per jeugdige nog verbetering behoeft. Begeleid Wonen maakt geen gebruik van een risicotaxatie instrument bij aanvang van de plaatsing of bij gewijzigde omstandigheden. Ook worden geen signalerings- of veiligheidsplannen gemaakt. Dit zou medewerkers meer handvatten kunnen geven om in te schatten of en hoe zij moeten handelen ten aanzien van risico's op bijvoorbeeld suïcide, drugsgebruik of agressie.

Beslissingen over veiligheid

De medewerkers investeren in de relatie met de jeugdigen en gaan met hen in gesprek als zij boos of verdrietig zijn. Zij letten goed op de jeugdigen en geven extra aandacht als het nodig is. Medewerkers vragen hierbij om hulp aan de gedragswetenschapper. In situaties waarin de veiligheid van een jeugdige in het geding is kunnen zij contact opnemen met de zorgcoördinator of met de bereikbaarheidsdienst van ZJCN.

2.6 Toezicht op jeugdigen en residentiële zorg

Oordeel

6 Toezicht op jeugdigen in residentiële zorg	
<i>Verwachtingen</i>	
6.1 De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen	V
6.2 Er is toezicht op de jeugdigen, ook 's nachts	V
6.3 Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat en de mate waarin ze zich veilig voelen	V

Onderbouwing

Leefomgeving

De jongeren hebben ieder een studio voorzien van een keukenblok, badkamer en slaapkamer. De medewerkers geven aan dat de leefomgeving van de jeugdigen voldoende veilig is. Zo koken de jeugdigen op elektriciteit in plaats van op gas. Begeleid Wonen heeft een protocol voor medicatie. Op het moment van toezicht zijn er geen jeugdigen die medicatie gebruiken. De leefomgeving ziet er goed verzorgd uit, medewerkers geven aan dat het gebouw heel prettig en geschikt is. Wekelijks controleren de mentoren de kamers van de jeugdigen. Zij mogen hun kamer naar eigen wens inrichten.

Toezicht

Er is altijd een medewerker aanwezig bij Begeleid Wonen. In de nacht is een nachtwaker aanwezig die elk uur een ronde doet. Het merendeel van de jeugdigen beschikt over een zelfstandige studio, enkele jeugdigen delen een keuken. De medewerkers geven aan dat een inschatting is gemaakt of twee jeugdigen geschikt zijn om een keuken te delen. Op het moment van toezicht verblijven er alleen jongens bij Begeleid Wonen. De medewerkers benoemen dat een meisje bij plaatsing een kamer in het zicht van de begeleiding zal krijgen.

Leefklimaat

Zowel de medewerkers als de jeugdige die de inspectie heeft gesproken geven aan dat er veel met de jeugdigen wordt gesproken en dat naar de jeugdigen wordt geluisterd. Iedere acht weken is er een medezeggenschapsvergadering met de jeugdigen. Als jeugdigen zich niet aan de regels houden dan gaan medewerkers met hen in gesprek en kijken zij waar het aan ligt. Jeugdigen krijgen geen straffen, maar de kans om het opnieuw te proberen. Medewerkers wijzen wel op de consequenties van gedrag. Als jeugdigen in fase 2 of 3 komen krijgen zij steeds meer

zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid.

2.7 Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

Oordeel

7 Omgaan met grensoverschrijdend gedrag	
<i>Verwachtingen</i>	
7.1 Er is beschreven wat grensoverschrijdend gedrag is	V
7.2 Er wordt actief gehandeld om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen	V
7.3 Medewerkers worden geschoold in het signaleren, voorkomen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag	V

Onderbouwing

Grensoverschrijdend gedrag

In het werkboek van Begeleid Wonen staat beschreven dat onder meer crimineel gedrag, fysieke agressie of seksueel grensoverschrijdend gedrag een contra-indicatie zijn voor plaatsing. Verder zijn in de huisregels met name voor fase 1 veel regels opgenomen over gewenst en ongewenst gedrag. Medewerkers geven aan dat de regels passend zijn voor jeugdigen op Bonaire en dat de huisregels indien nodig flexibel gehanteerd worden. Als jeugdigen zich niet aan regels houden dan gaan medewerkers in gesprek over de reden daartoe. Medewerkers geven uitleg over de regels en besteden in de begeleiding en in workshops aandacht aan gewenst gedrag.

Voorkomen grensoverschrijdend gedrag

In het werkboek Begeleid Wonen is uitgewerkt wat doelen voor jeugdigen kunnen zijn in de verschillende fases van de begeleiding. Naast praktische doelen worden ook doelen genoemd die gericht zijn op het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag, zoals het leren herkennen van spanningen en stressoren. Ook worden workshops georganiseerd met bijvoorbeeld als thema's als 'eigen gedrag inzien' of conflicthantering.

Scholing in voorkomen grensoverschrijdend gedrag

De medewerkers van Begeleid Wonen zijn geschoold in de methodiek, waarbij luisteren naar de jeugdigen een belangrijk element is. In de casuïstiekbespreking en de intervisie wordt veel aandacht besteed aan hoe medewerkers kunnen aansluiten bij de jeugdigen en wat hun eigen aandeel en emoties zijn bij het reageren op grensoverschrijdend gedrag. Medewerkers gaven hier aansprekende voorbeelden van in de gesprekken met de inspectie.

2.8 Handelswijze bij incidenten

Oordeel

8 Handelswijze bij incidenten	
<i>Verwachtingen</i>	
8.1 Interventies van groepsleiding na een incident zijn gericht op het herstellen van veiligheid van jeugdigen en medewerkers	V
8.2 Over incidenten wordt voldoende informatie vastgelegd en geëvalueerd	V

Onderbouwing

Herstel veiligheid

Medewerkers geven aan dat er nog geen grote incidenten hebben plaatsgevonden bij Begeleid Wonen. Sinds de start zijn vier incidenten gemeld, deze hadden te maken met te laat komen en weglopen. Na het weglopen van een jeugdige is de politie gewaarschuwd en de jeugdprofessional betrokken. Incidenten worden met jeugdigen nabesproken en de jeugdigen worden om verbeteradviezen gevraagd.

Registratie

Het is voor medewerkers duidelijk wat de procedure is bij incidenten. Medewerkers vullen een formulier in en mailen dat naar de kwaliteitsfunctionaris van ZJCN. Daarnaast bespreekt de zorgcoördinator eventuele incidenten met de medewerkers en de jeugdigen en worden incidenten nabesproken in de casuïstiekvergadering.

2.9 Deskundigheid personeel

Oordeel

9 Deskundigheid personeel	
<i>Verwachtingen</i>	
9.1 Het personeel beschikt over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren	V
9.2 Er zijn meerdere disciplines werkzaam	V
9.3 Er vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats	V
9.4 Er zijn geen bezwaren op basis van een VOG tegen een medewerker	O

Onderbouwing

Opleiding en ervaring

Begeleid Wonen beschikt over een team van drie ervaren en gemotiveerde mentoren met een passende opleiding op mbo-4 niveau. De dagelijkse leiding is in handen van de zorgcoördinator, die een hbo-diploma heeft. Het team is volgens de coördinator goed in het volgen van protocollen en het hanteren van de werkwijze. Begeleid Wonen beschikt over voldoende personeel nu er vijf

jeugdigen wonen. Medewerkers geven aan dat een extra mentor nodig zal zijn als er meer jeugdigen komen.

Meerdere disciplines

De medewerkers van Begeleid Wonen werken nauw samen met de gedragswetenschapper en de jeugdprofessionals van ZJCN. De gedragswetenschapper en de teamleider van ZJCN zijn wekelijks aanwezig bij het teamoverleg van Begeleid Wonen, waar alle jeugdigen worden besproken en een deel van de tijd wordt besteed aan intervisie.

Deskundigheidsbevordering

Begeleid Wonen beschikt over een opleidingsplan. Medewerkers zijn geschoold in de ACA-methodiek. Daarnaast vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats, zoals een BHV-cursus of gesprekstechnieken.

VOG's

De Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) beheert de personeelsdossiers van de medewerkers van ZJCN Begeleid Wonen. Ondanks verschillende verzoeken is het ZJCN niet gelukt om de inspectie toegang te geven tot deze dossiers. Bij een bezoek aan de Rijksdienst mocht de inspectie de VOG's niet zien en kreeg zo niet de mogelijkheid om zelf vast te stellen of actuele Verklaringen Omtrent het Gedrag (VOG'S) van de medewerkers tijdig, dat wil zeggen vóór aanvang van de werkzaamheden, aanwezig waren. Volgens de medewerker van RCN die de inspectie sprak, was van alle vier de medewerkers een VOG aanwezig, maar was deze in alle gevallen ruim na aanvang van de werkzaamheden verstrekt. De inspectie heeft niet kunnen vaststellen of de VOG's werden afgegeven voor het werken met kwetsbare minderjarigen. Van één van de medewerkers begreep de inspectie voorts dat van de bij Begeleid Wonen werkzame buddy, nog geen VOG aanwezig is.

2.10 Interne sturing

Oordeel

10 Interne sturing	
<i>Verwachtingen</i>	
10.1 Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	V
10.2 Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	V
10.3 Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	V
10.4 Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	V
10.5 Er vinden functioneringsgesprekken plaats	V

Onderbouwing

Onderscheid taken

Het is voor de medewerkers van Begeleid Wonen duidelijk wat ieders taken en verantwoordelijkheden zijn. De mentoren zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse begeleiding. Zij

worden aangestuurd door de zorgcoördinator.

Begeleiding

De medewerkers geven aan dat zij ondersteuning krijgen van de zorgcoördinator en de gedragswetenschapper. Zij hebben iedere twee weken supervisie onder leiding van de gedragswetenschapper.

MDO's

Wekelijks worden alle jeugdigen besproken in de casuïstiekbespreking, in aanwezigheid van de gedragswetenschapper. Daarnaast vindt iedere drie maanden een MDO plaats, waarbij ook ouders en ketenpartners aanwezig zijn.

Structurele overlegmomenten

De medewerkers van Begeleid Wonen hebben iedere week casuïstiekoverleg.

Functioneringsgesprekken.

Medewerkers geven aan dat zij hun functioneren bespreken met de zorgcoördinator en de teamleider van ZJCN in een cyclus van plangesprek, voortgangsgesprek en eindbeoordelingsgesprek.

3 Eindoordeel en Vervolg

3.1 Eindoordeel

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdzorg door Begeleid Wonen goed is.

De inspectie heeft 29 verwachtingen voor verantwoorde jeugdzorg getoetst. Begeleid Wonen voldoet aan 26 van de 29 verwachtingen uit het kwaliteitskader. Op 2 verwachtingen scoort Begeleid Wonen matig en één verwachting is onvoldoende.

De inspectie oordeelt overwegend of geheel positief over alle thema's uit het toetsingskader. De belangrijkste verbeterpunten voor Begeleid Wonen liggen op het gebied van dossiervoering, risicomanagement en de VOG's. De inspectie vindt het zorgelijk dat de VOG's niet voor aanvang van de werkzaamheden aanwezig zijn en ontbreken van vrijwilligers die worden ingezet. Daarnaast heeft de inspectie er groot bezwaar tegen dat een overheidsorganisatie die uitvoering geeft aan jeugdhulp zelf geen zicht heeft op of de VOG's (tijdig) aanwezig zijn en geen medewerking wordt verleend aan het wettelijke toezicht hierop.

3.2 Vervolg

Om de kwaliteit van de jeugdhulp door Begeleid Wonen nog verder te verbeteren, doet de inspectie de volgende aanbevelingen:

Planmatig en doelgericht werken

- Zorg ervoor dat medewerkers van Begeleid Wonen kunnen beschikken over alle relevante informatie over de jeugdigen.
- Bevorder dat informatie van Begeleid Wonen en informatie van de jeugdprofessionals van ZJCN bij elkaar komt en herleidbaar is terug te vinden in de dossiers.

Risicomanagement

- Zorg ervoor dat voor elke jeugdige bij de intake en bij veranderende omstandigheden een risicotaxatie wordt afgenomen.
- Geef medewerkers van Begeleid Wonen voldoende handvatten om risico's in te schatten en te kunnen handelen bij risicovolle situaties, bijvoorbeeld door het opstellen van veiligheids- of signaleringsplannen.

Deskundigheid personeel

- Zorg ervoor dat voor alle medewerkers, ook voor de vrijwilligers, ZZP'ers en invallers, aantoonbaar een VOG aanwezig is voor de start van de werkzaamheden bij Begeleid Wonen.
- Zorg ervoor dat de inspectie de benodigde inzage in de VOG's krijgt.
- Zorg ervoor dat de rol van de buddy als vertrouwenspersoon nader wordt omschreven, waarbij wordt gewaarborgd dat deze onafhankelijk zijn rol kan vervullen.

De inspectie vertrouwt er op dat Begeleid Wonen de genoemde verbetermaatregelen voortvarend zal oppakken. De inspectie volgt de uitvoering van de verbeteringen in het reguliere toezicht.

Bijlage 1 – Toetsingskader

Verantwoorde zorg		Verwachtingen inspectie
<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering • hulpverlening 	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gewerkt volgens een methodiek 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>De methodiek is passend is voor de doelgroep en het doel van de hulp. De methodiek moet zichtbaar zijn in de uitvoering van de hulp. Bijvoorbeeld in het hulpverleningsplan, evaluaties en in het dagprogramma. De doelen waaraan gewerkt wordt sluiten aan bij de hulpvraag van het kind en de hulp wordt tijdig geleverd. Er is sprake van continuïteit in de hulpverlening.</i> • <i>Professionals zorgen ervoor dat kinderen contact kunnen (onder)houden met hun ouders en hun netwerk.</i> • <i>Bij pleegzorg verwacht de inspectie dat pleeggezinnen op verantwoorde wijze worden voorbereid, gescreend en begeleid en de matching met het pleegkind zorgvuldig tot stand komt.</i>
	De zorg is planmatig en doelgericht	
	De zorg wordt geëvalueerd	
	De zorg wordt bij voorkeur dicht bij de leefomgeving van de jongere verleend	

2. Gezinsgerichte aanpak	Ouders worden betrokken bij en aangesproken op de zorg voor hun kinderen	<p><i>Om van een gezinsgerichte aanpak te spreken, is het niet alleen van belang dat ouders worden betrokken bij de hulp en dat zij worden aangesproken op de zorg, maar ook dat de inspanningen erop gericht zijn ouders in staat te stellen hun opvoedingsverantwoordelijkheid (weer) te nemen. Dit betekent dat de hulp zich niet alleen richt op het kind, maar ook op het oplossen van de eventuele problemen waarmee ouders te maken hebben. De jeugdzorg hoeft deze hulp niet zelf te leveren, maar heeft wel tot taak ouders te ondersteunen in het vinden van de benodigde hulp en het samenwerken met deze hulpverleners/ondersteuners.</i></p>
	Zorg is gericht op perspectief bij/met de ouders	
3. Rechtspositie cliënt	Cliënten kunnen met klachten terecht bij de coördinator of bij de directeur	<p><i>Cliënten worden bij de start van de hulpverlening geïnformeerd over de wijze waarop en bij wie klachten kunnen worden geuit. Nieuw in 2018: de regeling is vastgelegd en deze informatie is toegankelijk voor cliënten.</i></p> <p><i>De instelling onderneemt actie indien kinderen en/of hun ouders aangeven ontevreden te zijn over de aan hen geboden hulp. Nieuw in 2018: cliënten kunnen terecht bij een vertrouwenspersoon die zijn werk onafhankelijk kan verrichten.</i></p> <p><i>Cliënten moeten ook de mogelijkheid hebben om hun dossier in te zien en inspraak te hebben in de hulpverlening.</i></p>

4. Samenwerking ketenpartners	Er wordt samengewerkt met relevante netwerkpartners	<i>De instelling stelt haar professionals in staat om samen te werken met ketenpartners. Er zijn samenwerkingsafspraken met netwerkpartners. Ook de kwaliteit van de samenwerking is van belang. Het gaat hierbij om o.a. informatie uitwisseling, het betrekken van ketenpartners bij de uitvoering van de hulpverlening, een heldere rol- en taakverdeling en het aanpakken van eventuele problemen in de samenwerking.</i>
	Relevante informatie wordt uitgewisseld	
	Knelpunten in de samenwerking kunnen worden besproken en er wordt gestreefd naar oplossingen	
Veiligheid		Verwachtingen inspectie
5. Risicomanagement	Medewerkers hanteren criteria voor veiligheid	<i>Het is niet alleen belangrijk dat er criteria voor veiligheid worden gehanteerd, maar ook dat veiligheidsinschattingen op vastgestelde momenten gedaan worden, bijvoorbeeld bij de start van de hulpverlening, bij het inschatten of het verantwoord is om een cliënt op de wachtlijst te plaatsen en bij veranderende omstandigheden. Maar ook in de residentie en pleegzorg, bijvoorbeeld in het geval van bijplaatsing van een kind of om te bepalen of omgang met ouders (z)onder begeleiding mogelijk is.</i> <i>Om veiligheidsinschattingen te kunnen maken, is het van belang dat de hulpverlener zicht heeft op hoe het met het kind gaat. Bijvoorbeeld door de jongere ook alleen te zien en afspraken te maken met andere professionals. Als er sprake is van acute onveiligheid, wordt actief opgetreden. Medewerkers zijn toegerust om te gaan met acuut onveilige situaties voor kinderen.</i>
	Bij beslissingen omtrent kinderen vormt de veiligheid van het kind de eerste overweging	

6. Toezicht op jeugdigen in	De leefomgeving van jeugdigen voldoet aan vastgestelde veiligheidseisen	<i>Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van het kind. Nieuw in 2018: De aanbieder zorgt ervoor dat medicatie zorgvuldig wordt bewaard en toegediend.</i>
	Er is toezicht op de jeugdigen, ook 's nachts	
residentiële zorg	Er wordt met jeugdigen gesproken over het leefklimaat en de mate waarin ze zich veilig voelen	<i>De professional weet hoe het met de jongere gaat. Er worden afspraken gemaakt met andere professionals (bijvoorbeeld school of naschoolse opvang) om zicht op het kind te houden en geïnformeerd te worden wanneer het minder goed lijkt te gaan. De professional ziet het kind ook alleen.</i>
7. Omgaan met grensoverschrijdend gedrag (residentie)	Er is beschreven wat grensoverschrijdend gedrag is	<i>Bij grensoverschrijdend gedrag wordt vooral gedacht aan grensoverschrijdend gedrag tussen kind in een residentiële voorziening. Er zijn ook andere vormen van ongewenst grensoverschrijdend gedrag zoals van een pleegouder richting een pleegkind of van een ouder richting een medewerker. Om dergelijk gedrag te voorkomen of effectief aan te kunnen pakken, is het van belang dat álle professionals weten wat grensoverschrijdend gedrag is en geschoold zijn c.q. worden in het signaleren, voorkomen en omgaan ervan. De instelling beschikt over actuele VOG'S van alle personen van 18 jaar en ouder die in het pleeggezin wonen.</i>
	Er wordt actief gehandeld om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen	
	Medewerkers worden geschoold in het signaleren, voorkomen en omgaan met grensoverschrijdend gedrag	

8. Handelwijze bij incidenten (residentie)	Interventies van groepsleiding na een incident zijn gericht op het herstellen van veiligheid van jeugdigen en medewerkers	<i>Niet alleen in de residentiële voorziening kunnen zich incidenten voordoen, ook in de ambulante hulpverlening, pleegzorg en gezinsvoogdij kan dit het geval zijn. Een voorbeeld is een pleeggezin dat zonder toestemming van de voorziening, met de kinderen verhuist naar het buitenland. Er dient een duidelijke definitie en procedure voor het omgaan met incidenten te zijn. De inspectie kijkt niet zozeer naar de aard van de incidenten, als wel naar het registreren, evalueren en het nemen van verbetermaatregelen door de instelling naar aanleiding van incidenten.</i>
	Over incidenten wordt voldoende informatie vastgelegd en geëvalueerd	

Voorwaarden		Verwachtingen inspectie
9. Deskundigheid personeel	Het personeel beschikt over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren	<p><i>Professionals moeten beschikken over een combinatie van opleiding en ervaring, die relevant is om de functie conform functiebeschrijving uit te voeren. De inspectie beoordeelt de deskundigheid in combinatie met interne sturing. Een professional met minder relevante opleiding en ervaring kan vanwege zijn achtergrond geschikt zijn voor de functie mits er sprake is van intensieve inhoudelijke begeleiding ('coaching on the job'). De instelling bieden medewerkers de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden.</i></p> <p><i>Van belang is dat er continuïteit in de bezetting en sturing is. Ook dient er voldoende capaciteit te zijn. De instelling beschikt over actuele VOG'S van medewerkers die contact hebben met kinderen of hun ouders.</i></p>
	Er zijn meerdere disciplines werkzaam	
	Er vindt regelmatig deskundigheidsbevordering plaats	
	Er zijn geen bezwaren op basis van een VOG tegen een medewerker	
10. Interne sturing	Er is een onderscheid in taken en verantwoordelijkheden, en het is voor medewerkers duidelijk wie welke verantwoordelijkheden heeft	<p><i>Er zijn afspraken gemaakt en vastgelegd over het onderscheid in taken en verantwoordelijkheden. Duidelijk moet zijn welke besluiten moeten worden getoetst in multidisciplinair verband of door een leidinggevende en deze afspraken moeten worden nageleefd. Professionals krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding en worden aangesproken op het nakomen van de afspraken. Deze overleg- en sturingsmomenten zijn structureel en gelden voor iedereen. Dit betekent dat ook de meewerkend coördinator begeleiding en sturing dient te krijgen. Nieuwe professionals worden aan de hand van een programma ingewerkt.</i></p>
	Medewerkers krijgen inhoudelijk begeleiding en individuele begeleiding	
	Besluiten worden getoetst in multidisciplinair verband	
	Er zijn structurele overleg- en sturingsmomenten	
	Er vinden functioneringsgesprekken plaats	

Bijlage 2 - Verantwoording

De inspectie voerde het toezicht bij Begeleid Wonen aangekondigd uit op 27 september 2021. Het toezicht bestond uit de volgende onderdelen:

Gestructureerde interviews met:

- het afdelingshoofd Jeugd, de teamcoördinator en de teamleider van ZJCN;
- de zorgcoördinator;
- een mentor;
- een jeugdige;
- een gedragswetenschapper;
- onderzoek van drie cliëntdossiers bij ZJCN;
- rondleiding en observatie;
- analyse beleidsdocumenten;
- gesprek over en deels inzien diploma's en VOG's bij RCN.

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl